

**Lietuvos Moterų Lobistinės Organizacijos (LMLO)*
pastabos priemonei „54+“ (Nr. 08.3.2-ESFA-K-415 „54“)**

*Manome, kad priemonė „54+“ yra aktuali ir savalaikė, tačiau turime keletą pastabų dėl jos patobulinimo, nes tiek priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, tiek priemonės veiklų aprašymas (p. 1.3.1), ne visiškai atitinka priemonės tikslą „**Padidinti vyresnio darbingo amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir savanoriškoje veikloje**“.*

1. Priemonės remiamomis veiklomis, aprašytomis 1.3.2 bei 1.3.3 punktuose, siekama vyresnio amžiaus asmenų grįžimo ar išlikimo darbo rinkoje, juos motyvuojant, įvertinant jų poreikius bei galimybes, informuojant, konsultuojant, suteikiant psichologinę pagalbą ar dirbant individualiai, o taip pat ir sustiprinant jų bendruosius gebėjimus, apibrėžtus „*Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gruodžio 18 d. rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų*“. Tai yra labai svarbios veiklos asmens integracijai į darbo rinką bei skurdo mažinimui. Taigi, siūlome, kad numatytų 1.3.2 bei 1.3.3 punktuose veiklų rezultatas būtų įtrauktas ir į **stebėjimo rodiklius**. Kadangi priemonės 54+ svarbiausias tikslas yra padidinti vyresnio amžiaus dalyvavimą darbo rinkoje, būtina įvesti įdarbinimo rodiklį „**Asmenys virš 54 metų, kurie po dalyvavimo ESF veiklose dirba**“, numatant bent 20 procentų galutinę reikšmę.

Jeigu tokio rodiklio nebus, tai paramos gavėjai ir nesistengs padėti tikslinės grupės asmenims aktyviai ieškoti savo vietos darbo rinkoje ar netgi kurti savo verslą. Likdami tik savanoriais nedirbantys asmenys vis tiek gyvens iš valstybės pašalpų.

2. Atsižvelgiant, kad priemonėje nenumatomi kvalifikacijos kėlimo mokymai, stebėsenos rodiklį R.S.367 „Asmenys virš 54 metų, kurie po dalyvavimo ESF veiklose įgijo kvalifikaciją“, siūlome pakeisti kitu rodikliu: „**Asmenys virš 54 metų, kurie po dalyvavimo ESF veiklose įgijo bendruosius gebėjimus, reikalingus aktyviam dalyvavimui darbo rinkoje**“.
3. Priemonės remiamos veiklos, aprašytos 1.3.1 punkte, nepakankamai aiškiai susietos su tikslinės grupės (54+ darbingo amžiaus asmenų) savanoriškos veiklos organizavimu ir jos vykdymu. Jų aprašymą siūlome tobulinti. Manome, kad veiklos, skirtos ne priemonės tikslinei grupei, o informacinio savanoriško darbo paslaugų modelio sukūrimui bei priimančių savanorių organizacijų gebėjimų stiprinimui, t.y. savanorius priimančių organizacijų mokymai ir individualios konsultacijos bei savanorius priimančių organizacijų duomenų bazių atnaujinimas, **turi būti išbrauktos**. Paaiškinimas pateikiamas žemiau. Taip pat siūlome konkretizuoti savanoriškos veiklos organizavimą ir vykdymą, patobulinant su šiomis veiklomis surištas formuluotes: „...vyresnio amžiaus asmenų motyvavimas tapti savanoriais; mokymo, informavimo, konsultavimo apie savanorišką darbą jiems suteikimas; mentorystės jiems savanoriško darbo atlikimo metu organizavimas“.

PS. *Paaiškinimas dėl siūlymo išbraukti veiklas: savanorius priimančių organizacijų mokymai ir individualios konsultacijos bei savanorius priimančių organizacijų duomenų bazių atnaujinimas.*

Šių veiklų aprašymus mes suradome „VYRESNIO AMŽIAUS ASMENŲ MOTYVAVIMO IR SAVANORIŠKOS VEIKLOS SKATINIMO 2016–2020 M. VEIKSMŲ PLANE“, kuris yra visai neseniai, 2015 spalio 20 d., patvirtintas SADM ministro įsakymu Nr. A1-597. Lietuvos moterų lobistinės organizacijos narės, kurios pagal veiklos pobūdį nuolat organizuoja moterų savanorišką veiklą savo organizacijose, nebuvo įtrauktos į šio plano svarstymą ir mes nežinome, ar toks svarstymas buvo organizuota su platesniu NVO ratu. Taigi,

šiandien mums neaiškus vyresnio amžiaus savanorius priimančių organizacijų apibrėžimas ir neaišku, ar tokia praktika Lietuvoje jau yra įgyvendinta.

Duomenų bazių atnaujinimas. NVO tarpe yra žinoma apie Nacionalinę jaunimo savanoriškos veiklos programą, žinoma, kad egzistuoja duomenų bazės, kuriose organizacijos skelbiasi, kad ieško savanorių jaunimo tarpe. Tačiau tokių bazių, kurios būtų orientuotos į vyresnio amžiaus asmenų savanoriškos veiklos organizavimą – nėra, arba jos žinomos tik siauram NVO ratui. Taigi klausimas – kokias bazes planuojama atnaujinti – jaunimo, jas papildant organizacijomis, kurios teikia paslaugas vyresnio amžiaus asmenims, ar kažkokias kitas nežinomas duomenų bazes. Todėl manome, kad duomenų bazių atnaujinimas nėra tinkama finansuoti veikla pagal šią priemonę.

Taip pat nematome jokių šių aprašytų veiklų įgyvendinimo stebėsenos rodiklių. Tai reiškia, kad pasibaigus priemonės įgyvendinimui bus labai sunku įvertinti šių veiklų finansavimo efektyvumą.

Taigi, tokių mažai NVO atstovams žinomų bei gana specifinių veiklų įtraukimas į Aprašą apriboja NVO galimybes dalyvauti konkursinėje priemonėje. Todėl šias veiklas siūlome išbraukti iš priemonės finansuotinių veiklų sąrašo.

Be to, mūsų giliu įsitikinimu, jeigu norime susisteminti savanorišką veiklą ir kurti savanoriškos veiklos informacinius centrus, tas turėtų būti daroma neatsižvelgiant į asmenų amžių, o turėtų būti kuriama vieninga duomenų bazė kiekvienoje savivaldybėje (geriausiai, kad ji būtų matoma savivaldybės tinklapyje). Į vieningą duomenų bazę galėtų kreiptis visi norintys būti savanoriais asmenys. Šį klausimą geriausiai galėtų kuruoti savivaldybių administracijų vadovai, talkinant kiekvienoje savivaldybėje naujai įkurtom NVO tarybom. Kaip pavyzdys - tokio pobūdžio veikla jau pradėta Šilalės rajono savivaldybėje (žr. Šilalės raj. savivaldybės sprendimą T1-223, 2015 rugsėjo 24; <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD...>). Ir tokia veikla neturėtų būti finansuojama per šią konkursinę priemonę, bet plačiai vykdoma nacionaliniu mastu visose savivaldybėse.

4. Taip pat prašome paaiškinti, kodėl nėra numatyti stebėsenos rodikliai (R.S.367 ir R.S.368) 2018 metams. Ar priemonė skirta vienam šaukimui, ar jai įgyvendinti bus skelbiama keletas kvietimų teikti paraiškas?
5. Prašome paaiškinti, kokios veiklos numatytos galimiems partneriams: savivaldybių administracijoms bei darbdavių organizacijoms.
6. Priemonė skirta „54+“ darbingo amžiaus asmenims. Pagal nacionalinę programą – tai yra asmenys virš 54 metų iki senatvės pensijos. Tačiau, mūsų nuomone, tuo yra apriojamos vyresnių nei 65 metų amžiaus žmonių galimybės dalyvauti projekte. Priemonė turėtų prisidėti prie skurdo mažinimo politikos, tuo pačiu sprendžiant ir skurdo feminizacijos problemą, su kuria susiduria vyresnio (pensinio) amžiaus moterys. Priemonė taip pat turėtų prisidėti ir prie aktyvaus senėjimo politikos, padedant sudaryti galimybes žmonėms dirbti iki tokio amžiaus, kiek jie patys nori ir gali, tai yra ir būdami pensinio amžiaus. Norėtumėme paklausti, ar būtų galimybė į projektinę veiklą pagal šią priemonę įtraukti ir vyresnius nei 65 metų amžiaus asmenis, ar tokiai grupei žmonių yra numatytos kitos ESF priemonės?

Paruošė

Lietuvos Moterų lobistinės organizacijos (LMLO) atstovės, Stebėsenos Komiteto narės:

Liudmila Mecajeva, Socialinių inovacijų fondo direktorė

Jūratė Šeduikienė, Moterų informacijos direktorė

*LMLO apjungia 23 Lietuvos nevyriausybinės organizacijas (www.LMLO.LT)